

DYREKTYWY

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2019/713

z dnia 17 kwietnia 2019 r.

w sprawie zwalczania fałszowania i oszustw związanych z bezgotówkowymi środkami płatniczymi, zastępująca decyzję ramową Rady 2001/413/WSiSW

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 83 ust. 1,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Fałszowanie i oszustwa związane z bezgotówkowymi środkami płatniczymi stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa, ponieważ są źródłem dochodów dla przestępczości zorganizowanej i umożliwiają tym samym finansowanie innych rodzajów działalności przestępczej, takich jak terroryzm, nielegalny handel narkotykami i handel ludźmi.
- (2) Fałszowanie i oszustwa związane z bezgotówkowymi środkami płatniczymi utrudniają również funkcjonowanie jednolitego rynku cyfrowego, ponieważ osłabiają zaufanie konsumentów i powodują bezpośrednie straty ekonomiczne.
- (3) Należy zaktualizować i uzupełnić decyzję ramową Rady 2001/413/WSiSW ⁽³⁾, tak by ująć dodatkowe przepisy dotyczące przestępstw, w szczególności odnoszące się do fałszerstw komputerowych, kar, zapobiegania przestępstwom, wsparcia dla ofiar i współpracy transgranicznej.
- (4) Poważne luki i różnice w przepisach państw członkowskich w dziedzinie fałszowania i oszustw związanych z bezgotówkowymi środkami płatniczymi mogą utrudniać zapobieganie, wykrywanie i karanie w odniesieniu do tego rodzaju przestępstw i innej poważnej i zorganizowanej przestępczości, która jest z powiązana z fałszowaniem i oszustwami związanymi z bezgotówkowymi środkami płatniczymi i finansowana z dochodów z tych przestępstw, oraz utrudniać współpracę policyjną i współpracę wymiarów sprawiedliwości w tej dziedzinie, a przez to zmniejszać jej skuteczność, co ma negatywny wpływ na bezpieczeństwo.
- (5) Fałszowanie i oszustwa związane z bezgotówkowymi środkami płatniczymi mają znaczący wymiar transgraniczny, na co dodatkowo wpływa rosnąca rola komponentu cyfrowego, w związku z czym konieczne jest podejmowanie dalszych działań w celu zbliżenia przepisów prawnych w dziedzinie fałszowania i oszustw związanych z bezgotówkowymi środkami płatniczymi.
- (6) W ostatnie lata charakteryzowały się nie tylko gwałtownym wzrostem gospodarki cyfrowej, ale także ekspansją innowacji w wielu obszarach, w tym w dziedzinie technologii płatniczych. Nowe technologie płatnicze wiążą się z wykorzystywaniem nowych rodzajów instrumentów płatniczych, które otwierają wprawdzie nowe możliwości dla konsumentów i przedsiębiorstw, ale jednocześnie zwiększają możliwość popełniania oszustw. W związku z tym w świetle tych zmian technologicznych konieczne jest zapewnienie adekwatności i aktualności przepisów w oparciu o podejście neutralne pod względem technologicznym.

⁽¹⁾ Dz.U. C 197 z 8.6.2018, s. 24.

⁽²⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 13 marca 2019 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz decyzja Rady z dnia 9 kwietnia 2019 r.

⁽³⁾ Decyzja ramowa Rady 2001/413/WSiSW z dnia 28 maja 2001 r. w sprawie zwalczania fałszowania i oszustw związanych z bezgotówkowymi środkami płatniczymi (Dz.U. L 149 z 2.6.2001, s. 1).

- (7) Oszustwa służą nie tylko do finansowania grup przestępczych, lecz również ograniczają rozwój jednolitego rynku cyfrowego i powodują, że obywatele mniej chętnie dokonują zakupów przez internet.
- (8) Wspólne definicje w dziedzinie fałszowania i oszustw związanych z bezgotówkowymi środkami płatniczymi mają istotne znaczenie dla zapewnienia przyjęcia przez państwa członkowskie spójnego podejścia w zakresie zastosowania niniejszej dyrektywy, a także dla ułatwienia wymiany informacji i współpracy między właściwymi organami. Definicje powinny obejmować nowe rodzaje bezgotówkowych instrumentów płatniczych, które umożliwiają dokonywanie przekazów elektronicznych środków pieniężnych i walut wirtualnych. Z definicji bezgotówkowych instrumentów płatniczych powinno wynikać, że bezgotówkowy instrument płatniczy może składać się z różnych współdziałających ze sobą elementów, takich jak aplikacja do płatności mobilnych wraz z odpowiadającą jej autoryzacją (np. hasłem). W przypadku gdy niniejsza dyrektywa posługuje się pojęciem bezgotówkowego instrumentu płatniczego, należy przyjąć, że instrument ten faktycznie umożliwia posiadaczowi lub użytkownikowi instrumentu dokonanie przekazu środków pieniężnych lub wartości pieniężnych lub zainicjowanie zlecenia płatniczego. Na przykład bezprawne uzyskanie aplikacji do płatności mobilnych bez wymaganej autoryzacji nie powinno być uznawane za bezprawne uzyskanie bezgotówkowego instrumentu płatniczego, ponieważ nie umożliwia użytkownikowi faktycznego dokonania przekazu środków pieniężnych lub wartości pieniężnych.
- (9) Niniejsza dyrektywa powinna mieć zastosowanie do bezgotówkowych instrumentów płatniczych wyłącznie w odniesieniu do funkcji płatniczej danego instrumentu.
- (10) Zakres zastosowania niniejszej dyrektywy powinien obejmować waluty wirtualne wyłącznie w przypadku, gdy mogą one być powszechnie stosowane do dokonywania płatności. Państwa członkowskie powinny być zachęcane do tego, by przyszłym walutom o charakterze wirtualnym, które będą emitowane przez ich banki centralne lub inne organy publiczne, zapewniły w swoim prawie krajowym taki sam poziom ochrony przed przestępstwami wiążącymi się z oszustwem, jak poziom, który co do zasady zapewniają w odniesieniu do bezgotówkowych środków płatniczych. Portfele cyfrowe, które umożliwiają dokonywanie przekazów walut wirtualnych, powinny zostać objęte zakresem zastosowania niniejszej dyrektywy w takim samym zakresie jak bezgotówkowe instrumenty płatnicze. Definicja pojęcia „cyfrowych środków wymiany” powinna potwierdzać, że portfele cyfrowe służące do dokonywania przekazów walut wirtualnych mogą – ale nie muszą – posiadać cechy instrumentu płatniczego, ale nie powinna rozszerzać definicji instrumentu płatniczego.
- (11) Przesyłanie fałszywych faktur celem uzyskania danych koniecznych do dokonania płatności, należy uznać za usiłowanie przywłaszczenia objętego zakresem niniejszej dyrektywy.
- (12) Intencją udzielenia ochrony prawnokarnej przede wszystkim tym instrumentom płatniczym, które są wyposażone w specjalną formę ochrony przed ich podrobieniem lub oszustwem, jest zachęcenie podmiotów gospodarczych do zapewniania wydawanym przez nie instrumentom płatniczym tego rodzaju specjalnych form ochrony.
- (13) Skuteczne i efektywne środki prawnokarne są niezbędne do ochrony bezgotówkowych środków płatniczych przed oszustwami i fałszowaniem. Konieczne jest zwłaszcza przyjęcie wspólnego podejścia karnoprawnego w odniesieniu do znamion czynu zabronionego, który stanowi przygotowanie lub stwarza warunki do faktycznego użycia bezgotówkowych środków płatniczych w celu dokonania oszustwa. Zachowania takie jak gromadzenie i posiadanie instrumentów płatniczych z zamiarem popełnienia oszustwa, na przykład poprzez phishing, skimming lub kierowanie czy przekierowywanie użytkowników usług płatniczych na podrobione strony internetowe, oraz ich dystrybucja, na przykład poprzez sprzedaż w internecie danych karty kredytowej, powinny być zatem same w sobie uznawane za przestępstwa, nawet gdy nie dojdzie do faktycznego użycia bezgotówkowych środków płatniczych w celu dokonania oszustwa. W związku z tym za przestępstwo powinny być uznawane przypadki, gdy posiadanie, pozyskiwanie lub dystrybucja takich instrumentów płatniczych niekoniecznie prowadzi do ich użycia w celu dokonania oszustwa. Niemniej w przypadkach gdy niniejsza dyrektywa kryminalizuje posiadanie lub władanie, kryminalizacją nie powinny być objęte przypadki zwykłego zaniedbania. Niniejsza dyrektywa nie powinna wprowadzać kar za korzystanie z instrumentu płatniczego w sposób zgodny z prawem, w tym w ramach świadczenia i w związku ze świadczeniem innowacyjnych usług płatniczych, takich jak usługi opracowywane standardowo przez przedsiębiorstwa z branży technologii finansowych.
- (14) W przypadku przestępstw, o których mowa w niniejszej dyrektywie, pojęcie umyślności dotyczy wszystkich znamion tych przestępstw zgodnie z prawem krajowym. Umyślny charakter czynu, jak również wiedza lub cel stanowiące znamiona przestępstwa, mogą wynikać z obiektywnych okoliczności faktycznych. Przestępstwa, które nie wymagają wystąpienia elementu umyślności, nie powinny być objęte zakresem stosowania niniejszej dyrektywy.
- (15) Niniejsza dyrektywa odnosi się do klasycznych rodzajów czynów zabronionych, takich jak oszustwo, fałszerstwo, kradzież i przywłaszczenie, które zostały już określone w przepisach prawa krajowego jeszcze przed erą cyfrową. Rozszerzenie zakresu zastosowania niniejszej dyrektywy na niematerialne instrumenty płatnicze wymaga zatem zdefiniowania odpowiadających im typów czynów zabronionych popełnianych w sferze cyfrowej oraz uzupełnienia i wzmocnienia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/40/UE⁽⁴⁾. Bezprawne uzyskanie

⁽⁴⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/40/UE z dnia 12 sierpnia 2013 r. dotycząca ataków na systemy informatyczne i zastępująca decyzję ramową Rady 2005/222/WSiSW (Dz.U. L 218 z 14.8.2013, s. 8).

niematerialnego bezgotówkowego instrumentu płatniczego powinno być przestępstwem, przynajmniej w przypadku gdy wiąże się z popełnieniem jednego z przestępstw, o których mowa w art. 3–6 dyrektywy 2013/40/UE, lub ze sprzeniewierzeniem niematerialnego bezgotówkowego instrumentu płatniczego. „Sprzeniewierzenie” powinno oznaczać działanie osoby, której powierzono niematerialny bezgotówkowy instrument płatniczy, polegające na świadomym i nieuprawnionym użyciu tego instrumentu na swoją korzyść lub na korzyść osoby trzeciej. Pozyskiwanie takiego bezprawnie uzyskanego instrumentu do użycia go w celu dokonania oszustwa powinno być karalne, bez konieczności ustalenia wszystkich elementów faktycznych bezprawnego uzyskania oraz bez konieczności wcześniejszego lub jednoczesnego skazania za przestępstwo źródłowe, w wyniku którego doszło do bezprawnego uzyskania.

- (16) Niniejsza dyrektywa odnosi się również do narzędzi, które można stosować w celu popełniania przestępstw, o których w niej mowa. Aby uniknąć kryminalizacji w przypadkach, gdy narzędzia takie są produkowane i wprowadzane do obrotu w celach zgodnych z prawem, a zatem – chociaż czasem są wykorzystywane do popełniania przestępstw – same w sobie nie stanowią zagrożenia, kryminalizacja powinna być ograniczać się do narzędzi, które zostały zasadniczo opracowane lub specjalnie przystosowane w celu popełnienia przestępstw, o których mowa w niniejszej dyrektywie.
- (17) Sankcje i kary za fałszowanie i oszustwa związane z bezgotówkowymi środkami płatniczymi powinny być skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające na terytorium całej Unii. Niniejsza dyrektywa pozostaje bez uszczerbku dla zindywidualizowanego podejścia oraz stosowania kar i wykonywania wyroków przy uwzględnieniu okoliczności danej sprawy i zgodnie z ogólnymi przepisami krajowego prawa karnego.
- (18) Zważywszy że w niniejszej dyrektywie określa się normy minimalne, państwa członkowskie mogą w odniesieniu do fałszowania i oszustw związanych z bezgotówkowymi środkami płatniczymi przyjąć lub zachować bardziej restrykcyjne przepisy prawnokarne, w tym szerszą definicję przestępstw.
- (19) Należy przewidzieć surowsze kary w przypadkach, gdy przestępstwo zostało popełnione w ramach organizacji przestępczej, w rozumieniu decyzji ramowej Rady 2008/841/WSiSW⁽⁵⁾. Państwa członkowskie nie powinny być zobowiązane do ustanawiania szczególnych okoliczności obciążających, jeżeli prawo krajowe przewiduje odrębne przestępstwa i może to prowadzić do surowszych sankcji. Jeżeli jedno z przestępstw, o których mowa w niniejszej dyrektywie, zostało popełnione przez tę samą osobę w związku z innym przestępstwem, o którym mowa w niniejszej dyrektywie, i jedno z tych przestępstw de facto stanowi jeden z koniecznych elementów drugiego przestępstwa, państwo członkowskie może, zgodnie z ogólnymi zasadami prawa krajowego, postanowić, że taki czyn będzie traktowany jako okoliczność obciążająca w odniesieniu do głównego przestępstwa.
- (20) Przepisy odnoszące się do jurysdykcji powinny zapewniać skuteczne ściganie przestępstw, o których mowa w niniejszej dyrektywie. Z reguły najskuteczniejszym systemem do ścigania przestępstw jest system sądownictwa karnego państwa, w którym zostały one popełnione. Każde państwo członkowskie powinno zatem ustanowić jurysdykcję w odniesieniu do przestępstw popełnionych na swoim terytorium oraz w odniesieniu do przestępstw popełnionych przez swoich obywateli. Państwa członkowskie mogą też ustanowić jurysdykcję w odniesieniu do przestępstw powodujących szkodę na ich terytorium. Są one do tego zdecydowanie zachęcane.
- (21) Przypominając o obowiązkach wynikających z decyzji ramowej Rady 2009/948/WSiSW⁽⁶⁾ i decyzji Rady 2002/187/WSiSW⁽⁷⁾, zachęca się właściwe organy do tego, by w przypadku konfliktów jurysdykcji korzystały z możliwości prowadzenia bezpośrednich konsultacji z pomocą Agencji Unii Europejskiej ds. Współpracy Wymiarów Sprawiedliwości w Sprawach Karnych (Eurojust).
- (22) Ze względu na konieczność posiadania specjalnych narzędzi umożliwiających skuteczne prowadzenie postępowań przygotowawczych w sprawie fałszowania i oszustw związanych z bezgotówkowymi środkami płatniczymi oraz znaczenie tych narzędzi dla skutecznej współpracy międzynarodowej między organami krajowymi, właściwe organy wszystkich państw członkowskich powinny mieć dostęp do narzędzi dochodzeniowo-śledczych zwykle stosowanych w przypadku spraw związanych z przestępczością zorganizowaną lub innymi poważnymi przestępstwami, jeżeli – i w zakresie, w jakim – stosowanie takich narzędzi jest odpowiednie i współmierne do charakteru i wagi danych przestępstw zgodnie z ich definicją w prawie krajowym. Ponadto organy ścigania i inne właściwe organy powinny mieć odpowiednio wcześniej dostęp do odpowiednich informacji, aby móc prowadzić postępowania przygotowawcze w sprawie przestępstw określonych w niniejszej dyrektywie. Zachęca się państwa członkowskie do przyznania właściwym organom odpowiednich zasobów ludzkich i finansowych umożliwiających im właściwe prowadzenie postępowań przygotowawczych w sprawie przestępstw określonych w niniejszej dyrektywie.

⁽⁵⁾ Decyzja ramowa Rady 2008/841/WSiSW z dnia 24 października 2008 r. w sprawie zwalczania przestępczości zorganizowanej (Dz.U. L 300 z 11.11.2008, s. 42).

⁽⁶⁾ Decyzja ramowa Rady 2009/948/WSiSW z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie zapobiegania konfliktom jurysdykcji w postępowaniu karnym i w sprawie rozstrzygania takich konfliktów (Dz.U. L 328 z 15.12.2009, s. 42).

⁽⁷⁾ Decyzja Rady 2002/187/WSiSW z dnia 28 lutego 2002 r. ustanawiająca Eurojust w celu zintensyfikowania walki z poważną przestępczością (Dz.U. L 63 z 6.3.2002, s. 1).

- (23) Organy krajowe prowadzące postpowania przygotowawcze w sprawie przestępstw, o których mowa w niniejszej dyrektywie, powinny być uprawnione do współpracy z innymi organami krajowymi w tym samym państwie członkowskim i ich odpowiednikami w innych państwach członkowskich.
- (24) U źródeł incydentów, które podlegają obowiązkowi zgłoszenia właściwym organom krajowym na mocy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1148⁽⁸⁾, leżą często działania przestępcze. W przypadku takich incydentów można domniemywać, że mają one charakter przestępczy, nawet jeżeli na tym etapie nie istnieją wystarczające dowody jednoznacznie wskazujące na przestępstwo. W związku z tym należy zachęcać odpowiednich operatorów usług kluczowych i dostawców usług cyfrowych do przekazywania organom ścigania sprawozdań, które mają oni obowiązek przedstawiać na mocy dyrektywy (UE) 2016/1148; przekazane sprawozdania umożliwią podejmowanie skutecznych i kompleksowych działań oraz ułatwią przypisywanie czynów i pociąganie sprawców do odpowiedzialności. Działania na rzecz bezpiecznego, chronionego i bardziej odpornego na zagrożenia środowiska wymagają w szczególności systematycznego zgłaszania organom ścigania incydentów, w przypadku których podejrzewa się, że mają charakter poważnego przestępstwa. Ponadto w stosownych przypadkach w postępowaniach przygotowawczych prowadzonych przez organy ścigania powinny uczestniczyć także zespoły reagowania na incydenty bezpieczeństwa komputerowego wyznaczone zgodnie z dyrektywą (UE) 2016/1148; zespoły te powinny przekazywać informacje, stosownie do ustaleń na poziomie krajowym, oraz zapewniać specjalistyczne doradztwo w dziedzinie systemów informatycznych.
- (25) Poważne incydenty związane z bezpieczeństwem, o których mowa w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366⁽⁹⁾, mogą być wynikiem działań przestępczych. W stosownych przypadkach dostawcy usług płatniczych powinni być zachęceni do przekazywania organom ścigania sprawozdań, które mają obowiązek przedstawiać właściwym organom w swoim państwie członkowskim pochodzenia na mocy dyrektywy (UE) 2015/2366.
- (26) Na szczeblu Unii istnieją liczne instrumenty i mechanizmy, które umożliwiają wymianę informacji pomiędzy krajowymi organami ścigania na potrzeby prowadzenia postępowań przygotowawczych. Aby ułatwić i przyspieszyć współpracę między krajowymi organami ścigania oraz zapewnić, by te instrumenty i mechanizmy były wykorzystywane w pełnym zakresie, niniejsza dyrektywa powinna zwiększyć znaczenie operacyjnych punktów kontaktowych, które zostały wprowadzone decyzją ramową 2001/413/WSiSW. Państwa członkowskie powinny mieć możliwość podjęcia decyzji o wykorzystaniu już istniejących sieci operacyjnych punktów kontaktowych, takich jak sieć ustanowiona dyrektywą 2013/40/UE. Punkty kontaktowe powinny udzielać skutecznej pomocy, na przykład przez ułatwianie wymiany odpowiednich informacji oraz udzielanie porad technicznych lub informacji prawnych. Aby zapewnić sprawne funkcjonowanie sieci, każdy punkt kontaktowy powinien być w stanie szybko nawiązać łączność z punktem kontaktowym w innym państwie członkowskim. Biorąc pod uwagę fakt, że przestępstwa, o których mowa w niniejszej dyrektywie, mają w dużym stopniu wymiar transgraniczny, oraz uwzględniając w szczególności zmienny charakter dowodów elektronicznych, państwa członkowskie powinny być w stanie szybko rozpatrywać pilne wnioski otrzymywane w ramach tej sieci i przekazywać informacje zwrotne w ciągu ośmiu godzin. W bardzo pilnych i poważnych przypadkach państwa członkowskie powinny powiadomić Agencję Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania (Europol).
- (27) Zgłaszanie przestępstw organom publicznym bez zbędnej zwłoki ma ogromne znaczenie dla walki z fałszowaniem i oszustwami związanymi z bezgotówkowymi środkami płatniczymi, ponieważ takie zgłoszenia prowadzą często do wszczęcia postępowań przygotowawczych. Należy wprowadzić środki zachęcające osoby fizyczne i prawne, a w szczególności instytucje finansowe, do zgłaszania przestępstw organom ścigania i organom wymiaru sprawiedliwości. Środki te mogą obejmować różnego rodzaju działania, w tym przyjęcie przepisów przewidujących obowiązek zgłaszania podejrzenia o popełnianiu oszustwa, lub działania inne niż ustawodawcze, takie jak tworzenie lub wspieranie organizacji lub mechanizmów wspomagających wymianę informacji lub podnoszących świadomość. Wszelkie takie środki, które wiążą się z przetwarzaniem danych osobowych osób fizycznych, powinny być wdrażane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679⁽¹⁰⁾. W szczególności przekazywanie informacji w celu zapobiegania przestępstwom dotyczącym fałszowania i oszustw związanych z bezgotówkowymi środkami płatniczymi oraz zwalczania takich przestępstw powinno odbywać się z poszanowaniem wymogów określonych w tym rozporządzeniu, przede wszystkim wymogu posiadania ważnej podstawy prawnej przetwarzania.
- (28) W celu ułatwienia szybkiego i bezpośredniego zgłaszania przestępstw Komisja powinna starannie ocenić ustanowienie przez państwa członkowskie skutecznych internetowych systemów zgłaszania oszustw oraz ustanowienie na szczeblu Unii standardowych formularzy zgłoszenia. Takie systemy mogłyby ułatwiać zgłaszanie oszustw w odniesieniu do płatności bezgotówkowych, które często popełniane są w internecie, i dzięki temu przyczynić się do lepszego wsparcia dla ofiar, identyfikowania i analizowania zagrożeń związanych z cyberprzeszcznością, a także do poprawy pracy i transgranicznej współpracy właściwych organów krajowych.

⁽⁸⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1148 z dnia 6 lipca 2016 r. w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego poziomu bezpieczeństwa sieci i systemów informatycznych na terytorium Unii (Dz.U. L 194 z 19.7.2016, s. 1).

⁽⁹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego, zmieniająca dyrektywy 2002/65/WE, 2009/110/WE, 2013/36/UE i rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 oraz uchylająca dyrektywę 2007/64/WE (Dz.U. L 337 z 23.12.2015, s. 35).

⁽¹⁰⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

- (29) Przepęstwa, o których mowa w niniejszej dyrektywie, często mają charakter transgraniczny. Zwalczanie tych przępstw zależy zatem od ścisłej współpracy między państwami członkowskimi. Zachęca się państwa członkowskie do zapewnienia, w stosownym zakresie, skutecznego stosowania instrumentów dotyczących wzajemnego uznawania i pomocy prawnej w odniesieniu do przępstw objętych zakresem stosowania niniejszej dyrektywy.
- (30) Prowadzenie postępowań przygotowawczych w sprawie wszystkich rodzajów fałszowania i oszustw związanych z bezgotówkowymi środkami płatniczymi, w tym dotyczących niewielkich kwot pieniędzy, są szczególnie ważne dla skutecznego zwalczania tego zjawiska. Obowiązki związane ze zgłaszaniem, wymiana informacji i sporządzanie sprawozdań statystycznych stanowią skuteczne sposoby wykrywania oszustw, zwłaszcza podobnych działań, które traktowane oddzielnie wiążą się z niewielkimi kwotami.
- (31) Fałszowanie i oszustwa związane z bezgotówkowymi środkami płatniczymi narażają ofiary tego rodzaju przępstw na poważne szkody ekonomiczne i nieekonomiczne. W przypadku gdy takie oszustwo wiąże się na przykład z kradzieżą tożsamości, jego skutki są często jeszcze groźniejsze, ponieważ pociągają za sobą uszczerbek dla reputacji i wizerunku zawodowego oraz szkodzą ocenie kredytowej danej osoby i wyrządzają poważną szkodę emocjonalną. W celu złagodzenia tych skutków państwa członkowskie powinny wprowadzić środki pomocy i wsparcia oraz środki ochronne w celu złagodzenia takich konsekwencji.
- (32) Ofiary często dopiero po upływie znacznego czasu odkrywają, że poniosły stratę w wyniku oszustwa lub fałszerstwa. W tym czasie może rozwinąć się spirala powiązanych ze sobą przępstw, co nasila negatywne skutki dla ofiar.
- (33) Osobom fizycznym będącym ofiarami oszustwa związanego z bezgotówkowymi środkami płatniczymi przysługują prawa na mocy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/29/UE ⁽¹⁾. Państwa członkowskie powinny przyjąć środki na rzecz pomocy i wsparcia dla tych ofiar, opierając się na środkach wymaganych na mocy tej dyrektywy, ale odpowiadając bardziej bezpośrednio na szczególne potrzeby osób, które padły ofiarą oszustw wiążących się z kradzieżą tożsamości. Środki te powinny obejmować w szczególności udostępnienie wykazu właściwych instytucji zajmujących się różnymi aspektami przępstw związanych z kradzieżą tożsamości i wsparciem dla ofiar, specjalistyczne wsparcie psychologiczne oraz doradztwo w kwestiach finansowych, praktycznych i prawnych, a także pomoc w uzyskaniu przysługującego odszkodowania. Państwa członkowskie powinny być zachęcane do stworzenia jednolitego krajowego internetowego narzędzia informacyjnego, żeby ułatwić ofiarom dostęp do pomocy i wsparcia. Szczegółowe informacje i porady dotyczące sposobów ochrony przed niekorzystnymi skutkami takich przępstw powinny być oferowane również osobom prawnym.
- (34) Niniejsza dyrektywa powinna przyznać osobom prawnym prawo dostępu do informacji, zgodnie z prawem krajowym, na temat procedur dotyczących złożenia zawiadomienia o popełnieniu przępstwa. To prawo jest niezbędne zwłaszcza w przypadku małych i średnich przedsiębiorstw i powinno się ono przyczynić do stworzenia bardziej przyjaznego otoczenia biznesowego dla małych i średnich przedsiębiorstw. Osoby fizyczne korzystają już z tego prawa na mocy dyrektywy 2012/29/UE.
- (35) Państwa członkowskie przy wsparciu Komisji powinny ustanowić lub wzmocnić polityki zapobiegające fałszowaniu i oszustwom związanym z bezgotówkowymi środkami płatniczymi oraz środki zmniejszające ryzyko takich przępstw – poprzez organizowanie kampanii informacyjnych i uświadamiających. W tym kontekście, państwa członkowskie mogłyby opracować i aktualizować stałe internetowe narzędzie podnoszące świadomość zawierające praktyczne przykłady oszukańczych praktyk, w formie łatwej do zrozumienia. Narzędzie to może być powiązane z jednolitym krajowym narzędziem informacyjnym dla ofiar przępstw lub stanowić jego część. Państwa członkowskie mogłyby także wprowadzić programy badawcze i edukacyjne. Szczególną uwagę należy zwrócić na potrzeby i interesy osób wymagających szczególnego traktowania. Państwa członkowskie są zachęcane do zapewnienia odpowiednich środków finansowych na potrzeby takich kampanii.
- (36) Należy gromadzić dane statystyczne dotyczące fałszowania i oszustw związanych z bezgotówkowymi instrumentami płatniczymi. Państwa członkowskie powinny być zobowiązane do zapewnienia odpowiedniego systemu umożliwiającego utrwalanie, opracowywanie i dostarczanie istniejących danych statystycznych dotyczących przępstw, o których mowa w niniejszej dyrektywie.
- (37) Niniejsza dyrektywa służy zmianie i rozszerzeniu przepisów decyzji ramowej 2001/413/WSiSW. Ponieważ proponowane zmiany są liczne i mają istotny charakter, dla zachowania przejrzystości należy zastąpić w całości decyzję ramową 2001/413/WSiSW w odniesieniu do państw członkowskich związanych niniejszą dyrektywą.

⁽¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/29/UE z dnia 25 października 2012 r. ustanawiająca normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przępstw oraz zastępująca decyzję ramową Rady 2001/220/WSiSW (Dz.U. L 315 z 14.11.2012, s. 57).

- (38) Zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu nr 21 w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) i do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), bez uszczerbku dla art. 4 tego protokołu, te dwa państwa członkowskie nie uczestniczą w przyjęciu niniejszej dyrektywy i nie są nią związane ani jej nie stosują.
- (39) Zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu nr 22 w sprawie stanowiska Danii, załączonego do TUE i do TFUE, Dania nie uczestniczy w przyjęciu niniejszej dyrektywy i nie jest nią związana ani jej nie stosuje.
- (40) Ponieważ cele niniejszej dyrektywy – mianowicie zapewnienie, by fałszowanie i oszustwa związane z bezgotówkowymi środkami płatniczymi podlegały skutecznym, proporcjonalnym i odstrasżającym sankcjom karnym, oraz usprawnienie transgranicznej współpracy między właściwymi organami, a także między osobami fizycznymi i prawnymi a właściwymi organami, jak również propagowanie tej współpracy – nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na ich rozmiary i skutki możliwe jest ich lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, może ona podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 TUE. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, określoną w tym artykule, niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.
- (41) Niniejsza dyrektywa nie narusza praw podstawowych i jest zgodna z zasadami uznanymi w szczególności w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, w tym z prawem do wolności i bezpieczeństwa osobistego, zasadą poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, ochroną danych osobowych, wolnością prowadzenia działalności gospodarczej, prawem własności, prawem do skutecznego środka prawnego i dostępu do bezstronnego sądu, zasadą domniemania niewinności i prawem do obrony, zasadami legalności oraz proporcjonalności kar do czynów zabronionych pod groźbą kary, jak również zakazem ponownego sądenia lub karania w postępowaniu karnym za ten sam czyn zabroniony pod groźbą kary. Niniejsza dyrektywa służy zapewnieniu pełnego poszanowania tych praw i zasad i powinna być odpowiednio wdrażana,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

TYTUŁ I

PRZEDMIOT I DEFINICJE

Artykuł 1

Przedmiot

W niniejszej dyrektywie określa się normy minimalne odnoszące się do definicji przestępstw i określania sankcji w odniesieniu do fałszowania i oszustw związanych z bezgotówkowymi środkami płatniczymi. Ułatwia ona zapobieganie takim przestępstwom oraz udzielanie ofiarom wsparcia i pomocy.

Artykuł 2

Definicje

Na użytek niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

- a) „beztowarowy instrument płatniczy” oznacza niematerialne lub materialne chronione urządzenie, przedmiot lub zapis, lub ich kombinację, inny niż prawny środek płatniczy, który – samodzielnie lub w połączeniu z określoną procedurą lub zestawem procedur – umożliwia posiadaczowi lub użytkownikowi dokonanie przekazu środków pieniężnych lub wartości pieniężnych, w tym przy użyciu cyfrowych środków wymiany;
- b) „chronione urządzenie, przedmiot lub zapis” oznacza urządzenie, przedmiot lub zapis zabezpieczone przed podrobieniem lub użyciem w celu dokonania oszustwa, na przykład przez sposób konstrukcji, kodowanie lub podpis;
- c) „cyfrowy środek wymiany” oznacza pieniądź elektroniczny zdefiniowany w art. 2 pkt 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/110/WE⁽¹²⁾ oraz walutę wirtualną;

⁽¹²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/110/WE z dnia 16 września 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje pieniądza elektronicznego oraz nadzoru ostrożnościowego nad ich działalnością, zmieniająca dyrektywy 2005/60/WE i 2006/48/WE oraz uchylająca dyrektywę 2000/46/WE (Dz.U. L 267 z 10.10.2009, s. 7).

- d) „waluta wirtualna” oznacza cyfrowe odwzorowanie wartości, które nie jest emitowane ani gwarantowane przez bank centralny ani organ publiczny, nie musi być powiązane z walutą prawnie obowiązującą i nie posiada prawnego statusu waluty ani pieniądza, lecz jest akceptowane przez osoby fizyczne lub prawne jako środek wymiany, i które może być elektronicznie przeniesione i przechowywane oraz może być przedmiotem handlu elektronicznego;
- e) „system informatyczny” oznacza system informatyczny zdefiniowany w art. 2 lit. a) dyrektywy 2013/40/UE;
- f) „dane komputerowe” oznaczają dane komputerowe zdefiniowane w art. 2 lit. b) dyrektywy 2013/40/UE;
- g) „osoba prawna” oznacza podmiot posiadający osobowość prawną na mocy mającego zastosowanie prawa, z wyjątkiem państw lub podmiotów prawa publicznego sprawujących władzę publiczną oraz publicznych organizacji międzynarodowych.

TYTUŁ II

PRZESTĘPSTWA

Artykuł 3

Użycie bezgotówkowych instrumentów płatniczych w celu dokonania oszustwa

Państwa członkowskie wprowadzają środki niezbędne do zapewnienia, aby następujące czyny, jeżeli zostały popełnione umyślnie, były karalne jako przestępstwo:

- a) użycie w celu dokonania oszustwa skradzionego lub przywłaszczonego bądź uzyskanego w inny bezprawny sposób bezgotówkowego instrumentu płatniczego;
- b) użycie w celu dokonania oszustwa podrobionego lub sfalszowanego bezgotówkowego instrumentu płatniczego.

Artykuł 4

Przestępstwa związane z użyciem materialnych bezgotówkowych instrumentów płatniczych w celu dokonania oszustwa

Państwa członkowskie wprowadzają środki niezbędne do zapewnienia, aby następujące czyny, jeżeli zostały popełnione umyślnie, były karalne jako przestępstwo:

- a) kradzież lub innego rodzaju przywłaszczenie *materialnego bezgotówkowego* instrumentu płatniczego;
- b) podrobienie lub sfalszowanie materialnego bezgotówkowego instrumentu płatniczego do użycia go w celu dokonania oszustwa;
- c) posiadanie skradzionego lub przywłaszczonego, podrobionego lub sfalszowanego materialnego bezgotówkowego instrumentu płatniczego do użycia go w celu dokonania oszustwa;
- d) pozyskiwanie dla siebie lub dla osoby trzeciej, w tym otrzymanie, przywłaszczenie, nabycie, transfer, przywóz, wywóz, sprzedaż, transport lub dystrybucja skradzionego, podrobionego lub sfalszowanego materialnego bezgotówkowego instrumentu płatniczego do użycia go w celu dokonania oszustwa.

Artykuł 5

Przestępstwa związane z użyciem niematerialnych bezgotówkowych instrumentów płatniczych w celu dokonania oszustwa

Państwa członkowskie wprowadzają środki niezbędne do zapewnienia, aby następujące czyny, jeżeli zostały popełnione umyślnie, były karalne jako przestępstwo:

- a) bezprawne uzyskanie niematerialnego bezgotówkowego instrumentu płatniczego, przynajmniej w przypadku gdy uzyskanie to wiązało się z popełnieniem jednego z przestępstw, o których mowa w art. 3–6 dyrektywy 2013/40/UE, lub sprzeniewierzenie niematerialnego bezgotówkowego instrumentu płatniczego;
- b) podrobienie lub sfalszowanie niematerialnego bezgotówkowego instrumentu płatniczego do użycia go w celu dokonania oszustwa;
- c) władanie bezprawnie uzyskanym, podrobionym lub sfalszowanym niematerialnym bezgotówkowym instrumentem płatniczym do użycia go w celu dokonania oszustwa, przynajmniej jeśli fakt bezprawnego pochodzenia jest znany w chwili władania tym instrumentem;
- d) pozyskiwanie dla siebie lub dla osoby trzeciej, w tym sprzedaż, transfer, dystrybucja lub udostępnienie, bezprawnie uzyskanego, podrobionego lub sfalszowanego niematerialnego bezgotówkowego instrumentu płatniczego do użycia go w celu dokonania oszustwa.

Artykuł 6

Oszustwa związane z systemami informatycznymi

Państwa członkowskie wprowadzają środki niezbędne do zapewnienia, aby dokonanie lub spowodowanie dokonania przekazu środków pieniężnych, wartości pieniężnych lub waluty wirtualnej i tym samym spowodowanie bezprawnego pozbawienia innej osoby jej własności w celu uzyskania bezprawnej korzyści przez sprawcę lub osobę trzecią były karalne jako przestępstwo, jeżeli czyny te zostały popełnione umyślnie poprzez:

- a) nieuprawnione zakłócanie funkcjonowania systemu informatycznego lub ingerowanie w jego funkcjonowanie;
- b) nieuprawnione wprowadzanie, zmienianie, usuwanie, przekazywanie lub eliminowanie danych komputerowych.

Artykuł 7

Narzędzia wykorzystywane do popełniania przestępstw

Państwa członkowskie wprowadzają środki niezbędne do zapewnienia, aby wytwarzanie, pozyskiwanie dla siebie lub dla innej osoby, w tym przywóz, wywóz, sprzedaż, transportowanie lub dystrybucja, lub udostępnianie urządzenia lub instrumentu, danych komputerowych lub innych środków zasadniczo przeznaczonych lub specjalnie przystosowanych w celu popełnienia dowolnego z przestępstw, o których mowa w art. 4 lit. a) i b), art. 5 lit. a) i b) lub w art. 6, przynajmniej jeżeli czyn został popełniony z zamiarem użycia tych środków, były karalne jako przestępstwo.

Artykuł 8

Podżeganie, pomocnictwo oraz usiłowanie

1. Państwa członkowskie wprowadzają środki niezbędne do zapewnienia, aby podżeganie do popełnienia przestępstw, o których mowa w art. 3–7, lub pomocnictwo w jego popełnieniu było karalne jako przestępstwo.
2. Państwa członkowskie wprowadzają środki niezbędne do zapewnienia, aby usiłowanie popełnienia przestępstw, o których mowa w art. 3, art. 4 lit. a), b) i d), art. 5 lit. a) i b) oraz w art. 6, było karalne jako przestępstwo. W odniesieniu do art. 5 lit. d) państwa członkowskie wprowadzają środki niezbędne do zapewnienia przynajmniej, aby usiłowanie pozyskania dla siebie lub osoby trzeciej bezprawnie uzyskanego, podrobionego lub sfałszowanego niematerialnego bezgotówkowego instrumentu płatniczego do użycia go w celu dokonania oszustwa było karalne jako przestępstwo.

Artykuł 9

Kary w przypadku osób fizycznych

1. Państwa członkowskie wprowadzają środki niezbędne do zapewnienia, aby przestępstwa, o których mowa w art. 3–8, podlegały skutecznym, proporcjonalnym i odstrasającym sankcjom karnym.
2. Państwa członkowskie wprowadzają środki niezbędne do zapewnienia, aby przestępstwa, o których mowa w art. 3, art. 4 lit. a) i b) oraz w art. 5 lit. a) i b), podlegały karze pozbawienia wolności w maksymalnym wymiarze co najmniej dwóch lat.
3. Państwa członkowskie wprowadzają środki niezbędne do zapewnienia, aby przestępstwa, o których mowa w art. 4 lit. c) i d) oraz w art. 5 lit. c) i d), podlegały karze pozbawienia wolności w maksymalnym wymiarze co najmniej jednego roku.
4. Państwa członkowskie wprowadzają środki niezbędne do zapewnienia, aby przestępstwo, o którym mowa w art. 6, podlegało karze pozbawienia wolności w maksymalnym wymiarze co najmniej trzech lat.
5. Państwa członkowskie wprowadzają środki niezbędne do zapewnienia, aby przestępstwo, o którym mowa w art. 7, podlegało karze pozbawienia wolności w maksymalnym wymiarze co najmniej dwóch lat.
6. Państwa członkowskie wprowadzają środki niezbędne do zapewnienia, aby przestępstwa, o których mowa w art. 3–6, podlegały karze pozbawienia wolności w maksymalnym wymiarze co najmniej pięciu lat, jeżeli zostały popełnione w ramach organizacji przestępczej, zdefiniowanej w decyzji ramowej 2008/841/WSiSW, niezależnie od tego, jaki wymiar kary przewidziano w tej decyzji.

*Artykuł 10***Odpowiedzialność osób prawnych**

1. Państwa członkowskie wprowadzają środki niezbędne do zapewnienia, aby osoby prawne mogły zostać pociągnięte do odpowiedzialności za przestępstwa, o których mowa w art. 3–8, popełnione na ich korzyść przez osobę działającą indywidualnie lub jako członek organu osoby prawnej i pełniącą funkcje kierownicze w ramach danej osoby prawnej, w oparciu o jedną z poniższych podstaw:

- a) prawo reprezentowania osoby prawnej;
- b) uprawnienie do podejmowania decyzji w imieniu osoby prawnej;
- c) uprawnienia kontrolne w ramach osoby prawnej.

2. Państwa członkowskie wprowadzają środki niezbędne do zapewnienia, aby osoby prawne mogły zostać pociągnięte do odpowiedzialności w przypadku, gdy brak nadzoru lub kontroli ze strony osoby, o której mowa w ust. 1, umożliwił popełnienie przez osobę jej podlegającą, jednego z przestępstw, o których mowa w art. 3–8, na korzyść danej osoby prawnej.

3. Odpowiedzialność osób prawnych zgodnie z ust. 1 i 2 nie wyklucza postępowania karnego przeciw osobom fizycznym będącym sprawcami przestępstw, o których mowa w art. 3–8, lub osobami podlegającymi do popełnienia tych przestępstw lub pomocnikami w ich popełnieniu.

*Artykuł 11***Sankcje w przypadku osób prawnych**

Państwa członkowskie wprowadzają środki niezbędne do zapewnienia, aby osoba prawna pociągnięta do odpowiedzialności na podstawie art. 10 ust. 1 lub 2 podlegała skutecznym, proporcjonalnym i odstrasającym sankcjom, obejmującym grzywny nałożone na podstawie przepisów prawa karnego lub na podstawie innych przepisów, a także inne sankcje, takie jak:

- a) pozbawienie prawa do korzystania ze świadczeń publicznych lub pomocy publicznej;
- b) czasowe pozbawienie dostępu do finansowania publicznego, w tym do procedur przetargowych, dotacji i koncesji;
- c) czasowy lub stały zakaz prowadzenia działalności gospodarczej;
- d) objęcie nadzorem sądowym;
- e) sądowy nakaz rozwiązania;
- f) czasowe lub stałe zamknięcie zakładów wykorzystywanych do popełnienia przestępstwa.

TYTUŁ III

JURYSDYKCJA I PROWADZENIE POSTĘPOWAŃ PRZYGOTOWAWCZYCH*Artykuł 12***Jurysdykcja**

1. Każde państwo członkowskie wprowadza środki niezbędne do ustanowienia swojej jurysdykcji w odniesieniu do przestępstw, o których mowa w art. 3–8, jeżeli zaistniała co najmniej jedna z następujących okoliczności:

- a) przestępstwo zostało popełnione w całości lub w części na jego terytorium;
- b) sprawca jest jego obywatelem.

2. Na użytek ust. 1 lit. a), przestępstwo uznaje się za popełnione w całości lub w części na terytorium danego państwa członkowskiego, jeżeli sprawca popełnił przestępstwo przebywając fizycznie na tym terytorium, niezależnie od tego, czy przestępstwo zostało popełnione przy użyciu systemu informatycznego na tym terytorium.

3. Państwo członkowskie informuje Komisję, jeżeli podejmie decyzję o ustanowieniu jurysdykcji w odniesieniu do dowolnego z przestępstw, o których mowa w art. 3–8, popełnionego poza jego terytorium, w tym również, jeżeli:

- a) miejsce zwykłego pobytu sprawcy znajduje się na jego terytorium;
- b) przestępstwo zostało popełnione na korzyść osoby prawnej mającej siedzibę na jego terytorium;
- c) przestępstwo zostało popełnione wobec obywatela tego państwa lub wobec osoby mającej miejsce zwykłego pobytu na jego terytorium.

*Artykuł 13***Skuteczne prowadzenie postępowań przygotowawczych i współpraca**

1. Państwa członkowskie wprowadzają środki niezbędne do zapewnienia, by narzędzia dochodzeniowo-śledcze, takie jak te wykorzystywane w sprawach związanych ze zwalczaniem przestępczości zorganizowanej lub innych poważnych przestępstw, były skuteczne i proporcjonalne do popełnionego przestępstwa oraz by były dostępne dla osób, jednostek lub służb odpowiedzialnych za prowadzenie postępowań przygotowawczych w sprawie przestępstw, o których mowa w art. 3–8.

2. Państwa członkowskie wprowadzają środki niezbędne do zapewnienia, aby w przypadku, gdy prawo krajowe nakłada na osoby fizyczne i prawne obowiązek przekazywania informacji dotyczących przestępstw, o których mowa w art. 3–8, informacje takie docierały bez zbędnej zwłoki do organów prowadzących postępowania przygotowawcze w sprawie tych przestępstw.

TYTUŁ IV

WYMIANA INFORMACJI I ZGŁASZANIE PRZESTĘPSTW*Artykuł 14***Wymiana informacji**

1. Na potrzeby wymiany informacji odnoszących się do przestępstw, o których mowa w art. 3–8, państwa członkowskie zapewniają istnienie operacyjnego krajowego punktu kontaktowego dostępnego 24 godziny na dobę, siedem dni w tygodniu. Państwa członkowskie zapewniają również istnienie procedur umożliwiających szybkie rozpatrywanie pilnych wniosków o pomoc i przekazywanie przez właściwy organ, w ciągu ośmiu godzin od otrzymania wniosku, informacji co najmniej o tym, czy na wniosek zostanie udzielona odpowiedź oraz jaka będzie jej forma i przewidywany termin jej udzielenia. Państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o wykorzystywaniu już istniejących sieci operacyjnych punktów kontaktowych.

2. Państwa członkowskie informują Komisję, Europol i Eurojust o swoich wyznaczonych punktach kontaktowych, o których mowa w ust. 1. Państwa członkowskie w razie potrzeby aktualizują te informacje. Komisja przekazuje te informacje pozostałym państwom członkowskim.

*Artykuł 15***Zgłaszanie przestępstw**

1. Państwa członkowskie wprowadzają środki niezbędne do zapewnienia dostępności odpowiednich kanałów zgłoszeniowych w celu ułatwienia powiadamiania bez zbędnej zwłoki organów ścigania i innych właściwych organów krajowych o przestępstwach, o których mowa w art. 3–8.

2. Państwa członkowskie wprowadzają środki niezbędne do zachęcenia instytucji finansowych i innych osób prawnych działających na ich terytorium do zgłaszania bez zbędnej zwłoki organom ścigania i innym właściwym organom podejrzenia o popełnieniu oszustwa, aby umożliwić wykrywanie przestępstw, o których mowa w art. 3–8, i zapobieganie im, a także prowadzenie w ich sprawie postępowań przygotowawczych.

*Artykuł 16***Pomoc i wsparcie dla ofiar**

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby osobom fizycznym i prawnym, które doznały szkody w wyniku przestępstw, o których mowa w art. 3–8, popełnionych przez nadużycie danych osobowych:

- a) oferowano szczegółowe informacje i porady dotyczące sposobów ochrony przed niekorzystnymi skutkami przestępstw, takimi jak uszczerbek dla reputacji; oraz
- b) udostępniano wykaz właściwych instytucji zajmujących się różnymi aspektami przestępstw związanych z kradzieżą tożsamości i wsparciem dla ofiar.

2. Państwa członkowskie zachęca się do tworzenia jednolitych krajowych internetowych narzędzi informacyjnych, aby ułatwić dostęp do pomocy i wsparcia osobom fizycznym lub prawnym, które poniosły szkodę w wyniku przestępstw, o których mowa w art. 3–8, popełnionych przez nadużycie danych osobowych.

3. Państwa członkowskie zapewniają, aby osobom prawnym będącym ofiarami przestępstw, o których mowa w art. 3–8 niniejszej dyrektywy, oferowano od momentu pierwszego kontaktu z właściwym organem i bez zbędnej zwłoki informacje:

- a) o procedurach dotyczących zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa oraz roli ofiary w takich procedurach;
- b) o prawie do uzyskania informacji o danej sprawie zgodnie z prawem krajowym;
- c) o dostępnych procedurach złożenia skargi, jeżeli właściwy organ nie przestrzega uprawnień ofiary w toku postępowania karnego;
- d) dotyczące danych kontaktowych na potrzeby przekazywania informacji o sprawie, która ich dotyczy.

Artykuł 17

Zapobieganie

Państwa członkowskie podejmują odpowiednie działania, w tym za pośrednictwem internetu, takie jak kampanie informacyjne i uświadamiające oraz programy badawcze i edukacyjne, aby zmniejszyć skalę oszustw, zwiększyć świadomość i ograniczyć ryzyko stania się ofiarą oszustwa. W stosownych przypadkach państwa członkowskie działają we współpracy z zainteresowanymi stronami

Artykuł 18

Monitorowanie i statystyki

1. Do dnia 31 sierpnia 2019 r. Komisja ustanowi szczegółowy program monitorowania wyników, rezultatów i skutków niniejszej dyrektywy. Program monitorowania określa środki służące do gromadzenia niezbędnych danych i innych dowodów, a także przedziały czasowe, w jakich będą one gromadzone. Wskazuje on działania, które mają być podejmowane przez Komisję i przez państwa członkowskie w celu gromadzenia, przekazywania i analizowania danych oraz innych dowodów.

2. Państwa członkowskie zapewniają istnienie systemu umożliwiającego utrwalanie, opracowywanie i dostarczanie zanonimizowanych danych statystycznych dotyczących zgłaszania przestępstw, o których mowa w art. 3–8, a także postępowania przygotowawczych i sądowych w sprawie takich przestępstw.

3. Dane statystyczne, o których mowa w ust. 2, obejmują co najmniej istniejące dane dotyczące liczby przestępstw, o których mowa w art. 3–8, zarejestrowanych przez państwa członkowskie, oraz dotyczące liczby osób oskarżonych o popełnienie przestępstw, o których mowa w art. 3–7, i skazanych za ich popełnienie.

4. Państwa członkowskie przekazują corocznie Komisji dane zgromadzone zgodnie z ust. 1, 2 i 3. Komisja zapewnia publikowanie co roku skonsolidowanego przeglądu tych sprawozdań statystycznych oraz przekazanie go właściwym wyspecjalizowanym agencjom i organom Unii.

Artykuł 19

Zastąpienie decyzji ramowej 2001/413/WSiSW

Zastępuje się decyzję ramową 2001/413/WSiSW w odniesieniu do państw członkowskich związanych niniejszą dyrektywą, bez uszczerbku dla obowiązków tych państw członkowskich dotyczących terminu transpozycji tej decyzji ramowej do prawa krajowego.

W przypadku państw członkowskich związanych niniejszą dyrektywą odesłania do decyzji ramowej 2001/413/WSiSW traktuje się jako odesłania do niniejszej dyrektywy.

Artykuł 20

Transpozycja

1. Państwa członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy w terminie do dnia 31 maja 2021 r.. Niezwłocznie powiadamiają o tym Komisję.

Środki przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określane są przez państwa członkowskie.

2. Państwa członkowskie przekazują Komisji teksty przepisów prawa krajowego przyjętych w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

*Artykuł 21***Ocena i sprawozdawczość**

1. W terminie do dnia 31 maja 2023 r. Komisja przedłoży Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie, w którym oceni, w jakim zakresie państwa członkowskie wprowadziły środki niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy. Państwa członkowskie przekazują Komisji informacje niezbędne do przygotowania tego sprawozdania.
2. W terminie do dnia 31 maja 2026 r. Komisja dokona oceny wpływu niniejszej dyrektywy na zwalczanie fałszowania i oszustw związanych z bezgotówkowymi środkami płatniczymi, a także jej wpływu na prawa podstawowe, oraz przedłoży sprawozdanie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie. Państwa członkowskie przekazują Komisji informacje niezbędne do przygotowania tego sprawozdania.
3. W kontekście oceny, o której mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, Komisja informuje również w sprawozdaniu o konieczności, wykonalności i skuteczności tworzenia bezpiecznych krajowych systemów internetowych mających umożliwiać ofiarom zgłaszanie przestępstw, o których mowa w art. 3–8, a także ustanowienia standardowego unijnego szablonu zgłoszenia stanowiącego wzór dla państw członkowskich.

*Artykuł 22***Wejście w życie**

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich zgodnie z Traktatami.

Sporządzono w Strasburgu dnia 17 kwietnia 2019 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

A. TAJANI

Przewodniczący

W imieniu Rady

G. CIAMBA

Przewodniczący
